

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพปัจจุบันสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร ในยุคโลกาภิวัตน์ สังคมมีความเจริญก้าวหน้าทำให้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย การศึกษาประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจการเมืองการปกครอง เพื่อให้คนไทยมีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์ จึงมีการกำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 1 มาตรา 7 เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ ในหมวด 4 มาตรา 24 ได้ระบุถึงแนวทางการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะกระบวนการคิด

การจัดการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และกำหนดมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินภายนอก ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานในมาตรฐานที่ 4 ด้านผู้เรียน ระบุว่า ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองมีวิสัยทัศน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5-12) เพราะการคิดเป็นกลไกสำคัญในการเรียนรู้ เพื่อแยกแยะ สิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดี ดังนั้นการคิดจึงเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นในเด็กไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 1) ในการดำรงชีวิตอยู่ในโลกอนาคตนั้น บุคคลจำเป็นต้องมีทักษะความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จึงจะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ, 2544, หน้า 1)

ประวัติศาสตร์ จึงมีบทบาทในการสร้างคน ที่มีคุณภาพแก่สังคม เนื่องจากโดยเนื้อแท้แล้วประวัติศาสตร์เป็นศาสตร์ของการจัดการและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเข้าใจประเด็นปัญหาที่สำคัญ ใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวาง กระบวนการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ แม้ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ก็สามารถพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักใช้วิจารณญาณ ในการรับรู้และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลต่างๆ ประวัติศาสตร์ที่รู้จักกันทั่วไปคือ เรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ในอดีตเป็น

บทเรียนใน การสอนผู้คนในสังคมได้อย่างไร ในแง่ประวัติศาสตร์จึงมีประโยชน์ทางการศึกษา ทำให้คนในแต่ละสังคมได้เรียนรู้ เรื่องราวของตนเอง ได้ศึกษาประสบการณ์ทั้งที่เป็นความสำเร็จ และความล้มเหลว เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินการต่อไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดๆ ก็ตาม ประวัติศาสตร์มีส่วนช่วยให้คนในสังคมหนึ่งรู้สึกร่วมชะตากรรมเดียวกัน มีอัตลักษณ์ของความเป็นชาติ และมีความหวงแหนอธิปไตย ประวัติศาสตร์ ในฐานะที่เป็นศาสตร์หรือสาขาวิชาการหนึ่ง นั้น อาจแตกต่างออกไป กล่าวคือ หมายถึง การศึกษาเรื่องราวสำคัญ ๆ ที่เชื่อว่าได้เกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านต่างๆ ของมนุษย์ ในสังคมใดสังคมหนึ่ง บนพื้นฐานของการวิพากษ์ วิเคราะห์หลักฐานเอกสารชั้นต้นและหลักฐานร่วมสมัยอื่นๆ เพื่อเข้าใจปัญหาในสังคมปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า นิยามหลังนี้มุ่งเน้นไปที่คำว่า “การศึกษา” หรือวิธีการศึกษา อันเป็นลักษณะเฉพาะของประวัติศาสตร์ในแง่นี้ ประวัติศาสตร์มีคุณค่าในการศึกษาเพราะเป็น “กระบวนการการสร้างภูมิปัญญา” (Intellectual Process) และวิธีการทางประวัติศาสตร์ สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้ศึกษาให้เป็นนักคิดและปัญญาชนของสังคม (แนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์)

การศึกษาประวัติศาสตร์ เป็นการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับอดีตที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้านสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง นับว่ามีความสำคัญ ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการศึกษาประวัติศาสตร์มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้ฝึกฝนความมีเหตุผลในการวิเคราะห์ เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในอดีตและสามารถ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ในการดำรงชีวิต ฌรงค์ พ่วงพิศ และ วุฒิชัย มูลศิลป์ (2552) กล่าวว่า วิชาประวัติศาสตร์เป็นการศึกษาเรื่องราวในอดีตอย่างมีระบบ หรือด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยอาศัยหลักฐานต่างๆ ที่มีการจดบันทึกไว้ และหาหลักฐานอื่นๆ มาประกอบการสร้างองค์ความรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยขั้นตอนการค้นคว้าหลักฐาน การตรวจสอบหลักฐาน การคิดวิเคราะห์ การประเมินคุณค่าของหลักฐาน และการนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการค้นคว้า ถือเป็นองค์ความรู้ที่ผ่านกระบวนการค้นคว้าที่มีระบบและน่าเชื่อถือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไรในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียน เข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติและสังคมโลก (หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ พ.ศ. 2553 โรงเรียนวัดโรงวัว หน้า 18) ซึ่งสอดคล้องกับ ชรินทร์ มั่งคั่ง (2552, หน้า 1) กล่าวว่า ความสำเร็จของสังคมในแต่ละภูมิภาค สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดเนื้อหาสาระ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามบริบทท้องถิ่น (local context) คือ

ครูสังคมศึกษาพยายามช่วยเยาวชนให้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น ตลอดจนสังคมและวัฒนธรรม เพื่อสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและปฏิบัติภาระหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะในการคิดขั้นสูงจะสามารถพัฒนาได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน จนเกิดความชำนาญ ทักษะการคิดขั้นสูง ประกอบด้วยทักษะย่อยๆ ที่สำคัญ เช่น ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการประเมิน ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (แนวทางการนำการจุดเน้นพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ, 2553, หน้า 6) จากสภาพของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณยังไม่เห็นผลอย่างเด่นชัดจากการประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548, หน้า 3) ดังนั้นการปลูกฝังด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดทักษะในระดับสูงขึ้นไปจำเป็นต้องมีแบบแผนหรือแนวทางของการพัฒนานักเรียนอย่างมีหลักการและกระบวนการที่เหมาะสม มีเป้าหมายที่มีการกำหนดกลยุทธ์การสอนเพื่อกระตุ้นการฝึกฝน ให้เกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังที่ คริสเบอร์ก (Kreisberg, 1992 อ้างถึงใน วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, 2544, หน้า 2) กล่าวว่า คนที่มีพื้นฐานการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ดีจะเป็นคนที่สมบูรณ์และมีคุณค่า ดังนั้นการสอนให้นักเรียนได้รับการเสริมสร้างด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องพัฒนานักเรียน โดยเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพราะนักเรียนในระดับชั้นนี้มีความพร้อมในการพัฒนาด้านสติปัญญาเกี่ยวกับการคิดที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นสิ่งจำเป็นในการทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ของบุคคลและเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพในสังคมประชาธิปไตย โดยมีพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การกระทำของบุคคลและความเชื่อมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและกัน บุคคลจะกระทำหรือจงกระทำการสิ่งใดย่อมขึ้นอยู่กับความเชื่อที่มีต่อสิ่งนั้น แต่สิ่งที่สำคัญอันดับแรก คือการคิด ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีเหตุผล จึงมุ่งตัดสินใจว่าอะไรควรเชื่อ อะไรควรปฏิบัติ การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดอย่างมีเป้าหมายการตัดสินใจกำกับได้ด้วยตนเองโดยขึ้นอยู่กับเหตุผลที่พิจารณาจากหลักฐาน เนื้อหาสาระ แนวคิด วิธีการและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่ง สอดคล้องกับลักษณะของบุคคลในสังคมแห่งการเรียนรู้ครูผู้สอนมีบทบาทมากที่จะทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเป็นบุคคลที่จบการศึกษาไปแล้ว เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ และมีสติปัญญา อันจะนำไปพัฒนาสังคมประเทศชาติอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ อาจารย์ผู้สอนควรมีศาสตร์และศิลป์ ในการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนยังมิได้จัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่สนับสนุนให้ นักเรียนได้พัฒนาด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างเป็นทางการที่มีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ประกอบกับผู้เรียน

มีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ เป็นมาตรฐานสำคัญที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสถานศึกษา ครูจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ในด้านนี้เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนด จึงจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เป็นคนที่มีความรู้และมีประสิทธิภาพสูง ในการจัดการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการคิด มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณนั้น กระบวนการเรียนรู้ ที่จะนำมาใช้ควรเป็นวิธีการที่ฝึกให้นักเรียนได้รู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีเหตุผลเพราะสาระประวัติศาสตร์ เป็นวิชาที่ต้องอาศัยหลักฐาน และเหตุการณ์ต่างๆ เป็นข้ออ้างอิงซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม และจัดช่วยพัฒนา คุณลักษณะต่างๆ ของนักเรียนได้คือการเรียนรู้ โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพราะเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะในการศึกษาค้นคว้า ข้อเท็จจริง และคิดหาเหตุผลด้วยตนเอง เป็นวิธีการฝึกรวบรวมความคิดอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน ชัดเจนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์นี้จะช่วยให้นักเรียน มีโอกาสฝึกพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณ ด้วยตนเอง รวมทั้งจะให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโรงวัว เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 โรงเรียนการศึกษาคณะบึงคับ เปิดโอกาสให้นักเรียน ที่มีฐานะยากจนและขาดแคลนทุนทรัพย์ เข้ามาศึกษา โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม สภาพครอบครัว ประสบปัญหาหลายๆ ด้าน ทำให้นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย จึงส่งผลให้ การจัดการเรียนรู้ ต้องยืดหยุ่นตามสภาพที่หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้ศึกษาได้ประเมินจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียน โรงเรียนวัดโรงวัว ในปีการศึกษา 2553 ที่ผ่านมา พบว่า ผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ย ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยังไม่น่าพอใจ สอดคล้องกับผลการศึกษาศักยภาพของเด็กไทย ที่พบว่า นักเรียนมีศักยภาพต่ำสุดในทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต โดยเฉพาะทักษะการคิด (กรมวิชาการ, 2541, หน้า 14) และ ดิเรก พรสีมา (2543, หน้า 121) กล่าวว่า ความสามารถในการคิดไม่ว่าจะเป็นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณ์ญาณ และสร้างสรรค์ของเด็กไทยตกไปอยู่ในอันดับรั้งท้าย เมื่อเทียบกับเยาวชนของประเทศเพื่อนบ้าน

ของไทย ทำให้รัฐต้องเร่งจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มสมรรถภาพคนไทย ให้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น และความสามารถในการพึ่งพาตนเองนี้จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานที่สำคัญของตน คือ ความสำคัญของการคิด ต้องเป็นคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นได้ สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง รู้จักนำความรู้ที่สร้างขึ้นมาใช้ในชีวิตประจำวันได้เด็กในวันนี้จึงต้องไม่ใช่เด็กที่เป็นเพียงเด็กที่รู้จักจำ และทำตามอีกต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้จัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณ ซึ่งคิดว่าจะจะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี อีกรูปแบบหนึ่ง ที่จะช่วยให้ผู้เรียนฝึกแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยเหตุและผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ศึกษาได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ มาปรับใช้ให้เข้ากับวัยและระดับวุฒิภาวะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพิจารณาว่าแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมจะส่งผลต่อการเรียนรู้ และความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณ หรือไม่

จากสาเหตุดังกล่าว จึงได้หาแนวทางการแก้ปัญหาโดยสรุปดังนี้

1. ศึกษาปัญหาจากการจัดการเรียนรู้ สาระประวัติศาสตร์ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ยังขาดวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่สามารถพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณ ที่ถูกต้องตามหลักกระบวนการ

2. ศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหา ได้ศึกษาเอกสาร ตำรา หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการหาวิธีการ การสร้างเครื่องมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

2.1 ผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์

2.2 ผู้สอนพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ถูกต้องตามหลักกระบวนการเรียนรู้และเหมาะสมเพื่อสามารถพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโรงวัว จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์มาตรฐานที่ 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ ตัวชี้วัดที่ 1 ข้อ 3 นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ มาตรฐานที่ 4.3 เข้าใจความเป็นของชนชาติไทย วัฒนธรรมไทย กฎมณียะ มีความรัก ความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย ตัวชี้วัดที่ 1 ข้อ 1 อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณ

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโรงวัว จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้เป็นการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณ โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน ใช้ในการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์

วิธีทางประวัติศาสตร์ หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์ เพื่อให้ได้ความรู้และคำตอบ ที่เชื่อว่าสะท้อนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอดีต ได้ถูกต้องมากที่สุด ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการค้นคว้าข้อเท็จจริงและศึกษา หาเหตุผล

ด้วยตนเองตามขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดหัวข้อประเด็น การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์/ประเมินคุณค่า การตีความ/สังเคราะห์ และการนำเสนอผลงาน

โบราณสถานเวียงท่ากาน หมายถึง สถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ บ้านท่ากาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

การคิดวิจารณ์ หมายถึง การคิดอย่างไตร่ตรองรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูลปัญหาจาก สถานการณ์ด้านประวัติศาสตร์ โดยการแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้นและ รวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบระเบียบเพื่อนำมาคาดคะเนคำตอบและสรุปอย่างสมเหตุสมผล มีข้อมูลหรือหลักฐานสนับสนุนการสรุปอย่างถูกต้องนำไปสู่การคิดวิจารณ์ด้านประวัติศาสตร์

โรงเรียนวัดโรงวัว หมายถึง สถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโรงวัว อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ไว้เป็นต้นแบบการสร้างแผน การจัดการเรียนรู้ที่ให้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้
2. ได้แนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป